Праця, земля та інструменти держави

Dr Alexander Ressos, TEP
Attorney-at-Law (Switzerland and Germany),
Solicitor (England & Wales and Hong Kong)
Of Counsel, KGP Legal LLC
alexander.ressos@kgplegal.com.sg
www.ressos.com.sg

Трудові відносини: від конфронтації до трипартизму

Трудові відносини, яких побоювався Вінсеміус, мали глибоке коріння. У 1955 році в Сінгапурі зафіксували 275 страйків за участю 57 000 працівників і втрату 946 000 людино-днів. Уряд PAP створив Промисловий арбітражний суд (Industrial Arbitration Court), який почав працювати 15 вересня 1960 року на підставі Ордонансу про трудові відносини (Industrial Relations Ordinance). Його завданням було заохочувати колективні переговори й урегульовувати спори. Конфлікту суд не припинив. Лі Сянь Лун (Lee Hsien Loong) оцінив втрати 1961 року, коли почала роботу EDB, у 415 000 людино-днів, і відтоді цей показник жодного разу не перевищили. Стулінга (Stoelinga) наводить для того самого року 116 страйків і 411 000 втрачених людино-днів.[1]

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

Вирішальна зміна мала політичний характер. Після розколу в PAP та арештів лівих лідерів, описаних у розділі II цієї частини, провідною організацією працівників став Національний конгрес профспілок (National Trades Union Congress, NTUC), тісно пов'язаний з урядом. У 1965 році NTUC та уряд підписали Хартію промислового прогресу (Charter for Industrial Progress) і Кодекс практики щодо продуктивності (Productivity Code of Practice).[2] Профспілки визнали, що добробут їхніх членів залежить від зростання та інвестицій. Уряд, своєю чергою, надав NTUC роль у формуванні політики та в кооперативних підприємствах, які обслуговували працівників.

Закон про зайнятість і Закон про трудові відносини (зміни) 1968 року

У 1968 році парламент змінив Ордонанс про трудові відносини та ухвалив Закон про зайнятість (Employment Act), який набрав чинності 15 серпня 1968 року.[3][4] Політолог Гаррі Родан (Garry Rodan) підсумував основні зміни, які приніс Закон про зайнятість. Стандартний робочий тиждень збільшився з 39 до 44 годин, кількість святкових днів скоротилася з 15 до 11 на рік, зменшилися також дні відпочинку та лікарняні. Щорічну оплачувану відпустку обмежили сімома днями для працівників зі стажем менше десяти років. Вихідну допомогу при скороченні стали виплачувати лише після трьох років безперервної роботи, а премії та добровільні виплати (ex gratia) суттєво обмежили.[5] Зміни до законодавства про трудові відносини вилучили з колективних переговорів такі питання, як підвищення, переведення, звільнення та скорочення, і залишили їх на розсуд керівництва. Стаття 18(2) Закону про

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

трудові відносини 1960 року (Industrial Relations Act 1960) і нині забороняє профспілці включати такі питання до своїх пропозицій щодо колективного договору.[6]

Профспілки підтримали це законодавство. Згодом Лі Сянь Лун пояснював, що Закон про зайнятість «змів жорсткі обмеження старого трудового законодавства» і дав роботодавцям свободу наймати та звільняти. Водночас він сприяв зростанню, а отже, і більшій гарантованості зайнятості. Страйки майже зникли. У 1968 році зафіксували чотири страйки з втратою 19 959 людино-днів, а в 1969 році — жодного. Промисловий арбітражний суд пояснює промисловий мир кінця 1960-х років власною роботою, законодавством 1968 року та співпрацею між профспілками й роботодавцями, якій сприяв уряд.[7]

Варто назвати й ціну цього миру. Працівники відмовилися від пільг, здобутих у 1950-х роках, а незалежність профспілок різко обмежили. Родан та інші критики описують цей період як час, коли держава приборкувала працю в інтересах іноземного капіталу. Прихильники заперечують, що стрімке зростання зайнятості протягом десятиліття забезпечило підвищення реальних доходів. Обидва прочитання сходяться щодо результату для інвесторів: ринок праці, на якому страйки були рідкістю, а витрати на оплату праці — передбачуваними.

Національна рада з питань заробітної плати

Повна зайнятість породила нову проблему. Коли безробіття знизилося, уряд побоювався, що децентралізовані переговори спричинять вибухове зростання заробітної плати й відлякають інвестиції. У 1971 році міністр фінансів Хон Суй Сен (Hon Sui Sen) обговорив ідею тристороннього форуму з лідерами профспілок і роботодавців, а 7 лютого 1972 року заснували Національну раду з

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

питань заробітної плати (National Wages Council). Працівники, роботодавці та уряд призначали до неї по три представники, а очолював її незалежний голова.[8] Її перший голова, економіст Лім Чонг Я (Lim Chong Yah), обіймав цю посаду до 2001 року. Він приписував ідею Вінсеміусу, а Стулінга виводить її з нідерландської Соціально-економічної ради.[9]

Рада щороку видає юридично необов'язкові рекомендації щодо підвищення заробітної плати, хоча державний сектор і більша частина сектору з профспілками їх дотримуються. Обстеження Міністерства праці у жовтні 1979 року показало, що 489 000 працівників, охоплених колективними переговорами, тобто 83 % робочої сили, безпосередньо скористалися рекомендаціями того року. У 1979 році Рада застосувала свій вплив у протилежному напрямі. Її «коригувальна політика заробітної плати» з великими підвищеннями у 1979–1981 роках мала підштовхнути економіку до діяльності, що потребує високої кваліфікації та створює більшу додану вартість.[10] Так політика заробітної плати стала інструментом промислової політики.

Відчуження землі та державне житло

Земля була другим дефіцитним ресурсом. На початку 1960-х років держава володіла менш ніж половиною землі Сінгапуру.[11] Уряд змінював законодавство про примусове відчуження землі в кілька етапів. У 1963 році Лі Куан Ю виклав у Законодавчих зборах його принципи. Ніхто не повинен отримувати незароблений прибуток завдяки розвитку за державний кошт. Земля, потрібна для суспільних цілей, не повинна коштувати більше, ніж коштувала б, якби уряд не планував забудову цієї місцевості.[12]

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

Законопроєкт про відчуження землі (зміни № 2) 1964 року після здобуття незалежності став Законом про вилучення земель 1966 року (Land Acquisition Act 1966). Він запровадив «фіксовану» вартість землі як основу компенсації. Пізніше вартість фіксували станом на 30 листопада 1973 року або на дату повідомлення, залежно від того, яка була нижчою. Дату фіксації почали переносити лише з 1988 року. Компенсація нижче ринкової вартості різко знизила вартість державних проєктів. У 2007 році міністр юстиції визнав, що саме обмежувальні положення про компенсацію зробили для держави доступними нові міста HDB, промислову зону Джуронг, аеропорт Чангі та метрополітен MRT. Зміни того року повернули компенсацію за ринковою вартістю на дату відчуження.[13]

Земельну політику доповнило державне житло. Рада з житлового будівництва та розвитку (Housing and Development Board, HDB), заснована в лютому 1960 року, до 1965 року збудувала 54 430 квартир.[14] Житлове будівництво ліквідувало нетрі, які шокували спостерігачів у 1959 році, і дало працівникам особисту зацікавленість у політичній стабільності. Воно також пов'язало ринок житла з Центральним резервним фондом (Central Provident Fund), який частина D розглядає як джерело національних заощаджень. Для промислової стратегії поєднання відчуженої землі та державного житла означало, що фабрики і працівників для них можна було розміщувати там, де вирішать планувальники.

Поширена помилка

Сінгапур часто описують як економіку вільного ринку (laissez-faire), що досягла успіху, бо держава не втручалася в ринки. Історія EDB свідчить про інше. Держава обирала галузі, будувала

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

промислові зони, володіла більшою частиною землі, фінансувала проєкти через власний банк, домовлялася про податкові канікули з кожною компанією окремо та формувала заробітну плату через тристоронню раду. Сінгапур уникнув протекціонізму та державної власності на обробну промисловість як самоцілі. Його ринки були відкриті для іноземного капіталу, і це пояснює стійкість образу вільного ринку. Проте створювала й підтримувала ці ринки держава.

Примітки

1. Industrial Arbitration Court, “History” (iac.gov.sg, дата звернення: листопад 2026 р.): “In 1955, there was a high of 275 strikes, involving 57,000 workers, and a record loss of 946,000 man-days.”; Industrial Arbitration Court, “History”, op. cit.: суд почав працювати 15 вересня 1960 року; метою законодавства було “the encouragement of collective bargaining with a view to the free negotiation of collective agreements”; промова бригадного генерала Lee Hsien Loong від 1 серпня 1991 р., op. cit., с. 5: “In 1961, when EDB began, 415,000 man-days were lost through strikes and street riots”; F. Stoelinga, *Albert Winsemius*, op. cit., с. 337, з посиланням на звернення прем’єр-міністра до Національного дня 1969 року (National Day Broadcast 1969). ↩

2. Wikipedia, “Labour movement of Singapore” (дата звернення: листопад 2026 р.): “In 1965, NTUC and the government signed a Charter for Industrial Progress and a Productivity Code of Practice.” ↩

3. Employment Act 1968, “In operation from 15 August 1968”, у редакції, відтвореній на lawplayer.com за Singapore Statutes Online (дата звернення: листопад 2026 р.). ↩

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

4. За повідомленнями, Industrial Relations (Amendment) Act 1968 набрав чинності того самого дня; NLB Infopedia, "Industrial Relations (Amendment) Act" (SIP_2014-07-07_133856). ↩

5. Garry Rodan, *The Political Economy of Singapore's Industrialization*, с. 92, цит. за: F. Stoelinga, *Albert Winsemius*, op. cit., с. 337. ↩

6. F. Stoelinga, *Albert Winsemius*, op. cit., с. 337: роботодавці отримали більшу відповідальність за підвищення, звільнення, скорочення та інші внутрішні зміни; Industrial Relations Act 1960, ст. 18(2)(a)–(f), у редакції, відтвореній на lawplayer.com за Singapore Statutes Online (дата звернення: листопад 2026 р.): підвищення, переведення, прийняття осіб на вакантні посади, припинення трудових відносин через скорочення або реорганізацію, звільнення та поновлення на роботі, а також розподіл обов'язків. ↩

7. Промова бригадного генерала Lee Hsien Loong від 1 серпня 1991 р., op. cit., с. 7; F. Stoelinga, *Albert Winsemius*, op. cit., с. 337, з посиланням на звернення прем'єр-міністра до Національного дня 1969 року та виставку Національного архіву *Singapore: The Story of an Economic Miracle*; Industrial Arbitration Court, "History", op. cit.: "The late 1960s saw a climate of growing industrial peace.". ↩

8. Kim Seah Teck Kim, "Singapore's National Wages Council", op. cit., с. 52–53, з посиланням на промову Hon Sui Sen, про яку повідомила газета *Straits Times* 19 червня 1971 р.: "the National Wages Council (NWC) was established on 7 February, 1972. Labour, management and the Government each had three representatives in the NWC, which was chaired by an independent chairman." ↩

9. F. Stoelinga, *Albert Winsemius*, op. cit., с. 16 і 386–387, з цитуванням Lim Chong Yah, *Singapore's National Wages Council: An Insider's View*, Singapore, 2013, с. 4: "The man who suggested this organization is called Dr. Albert

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

Winsemius"; "I was its nurse-maid and hand-maiden for nearly 30 years (1972-2001)." ↩

10. Kim Seah Teck Kim, "Singapore's National Wages Council", op. cit., с. 53; 1981 NWC Recommendations, 13 травня 1981 р., п. 1.1, відтворено в: Kim Seah Teck Kim, "Singapore's National Wages Council", op. cit.: коригувальну політику заробітної плати було "recommended in 1979 as a part of the overall strategy to shift the economy to skill-intensive, middle technology and higher value-added industries and services". ↩

11. Дані про те, що держава володіла приблизно 44 % землі в 1960 році, а нині — приблизно 90 %, широко цитуються (наприклад, Sock Yong Phang і Khoo Teng Chye з Centre for Liveable Cities, який наводить понад 85 % у 2007 році). ↩

12. Tan Sook Yee, "Is There Any Pointe?" [2003] SJLS 262, с. 264, з цитуванням Lee Kuan Yew, *Official Report, Legislative Assembly Debates*, т. 22, 1963, стовп. 652–653. ↩

13. Tan Sook Yee, "Is There Any Pointe?", op. cit., с. 264–265: законопроєкт 1964 року, який став Land Acquisition Act 1966, "introduced the method of 'pegged' land values as the basis of compensation"; пізніше — фіксація станом на 30 листопада 1973 року; поступове перенесення дати фіксації з 1988 року та фіксація станом на 1 січня 1995 року для землі, відчуженої 27 вересня 1995 року або пізніше; Ministry of Law, Second Reading Speech on the Land Acquisition (Amendment) Bill by Deputy Prime Minister S Jayakumar, 11 квітня 2007 р., пп. 2, 4 і 7 (mlaw.gov.sg, дата звернення: листопад 2026 р.). ↩

14. Wikipedia, "Housing and Development Board" (дата звернення: листопад 2026 р.): HDB утворено в лютому 1960 року; до 1965 року "54,430 flats had been built". ↩

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

Disclaimer

This article is provided for general information only. It is based on publicly available sources as at its date of publication. These sources have not been independently verified against licences, regulatory registers or the records of the entities concerned. It is not legal, tax, financial or investment advice. Nor is it a recommendation to invest in, transact with or use the services of any entity mentioned. Law and regulation change frequently, so the content may be incomplete or outdated. To the fullest extent permitted by law, Dr Alexander Ressos and the publisher of SingaporeIQ exclude all liability for loss or damage arising from the use of or reliance on this article. Readers should obtain advice on their specific circumstances before acting or refraining from action.

Names and trademarks of the entities discussed belong to their owners and are used for identification only. Their mention implies no endorsement, affiliation or allegation of wrongdoing. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. Corrections and updates: contact@ressos.com.

© 2026 Dr Alexander Ressos. This article may be quoted with attribution to SingaporeIQ (SingaporeIQ.com). Reproduction in full and any commercial use require prior written consent. The Legal Terms at https://singaporeiq.com/legal-terms apply.

Author contact: Dr Alexander Ressos, TEP · contact@ressos.com